

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI HUZURIDAGI YURIDIK
KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA MALAKASINI OSHIRISH
INSTITUTI**

“TASDIQLAYMAN”

**Yuridik kadrlarni qayta tayyorlash
va malakasini oshirish instituti
direktori birinchi o‘rinbosari**

R.Xursanov

2026-yil 30-yanvar

**Adliya organlari va muassasalari xodimlari uchun
“Rim huquqi va uning o‘ziga xos xususiyatlari” yo‘nalishi bo‘yicha tanlov
modullarining kompleks
O‘QUV DASTURI**

TOSHKENT

1-MODUL. RIM HUQUQIDA OILAVIY MUNOSABATLAR, SHARTNOMALAR VA VORISLIK

MODULNING MAZMUNI

I. Kirish
Modul dasturi O'zbekiston Respublikasi adliya vazirining 2025-yil 28-martdagi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Yuridik kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 171-son qarori ijrosini ta'minlash haqidagi 122-um-son buyrug'i ijrosi yuzasidan qayta ishlab chiqilgan.
II. Modulning maqsadi
Adliya organlari va muassasalari xodimlariga Rim huquqi asoslari, predmeti va manbalari, Rim huquqida oilaviy huquqiy munosabatlar, Rim huquqida mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlar hamda majburiyatlar va shartnomalar to'g'risida umumiy ta'limotlar, vorislik huquqi bo'yicha nazariy bilimlar berish.
III. Modulning vazifalari.
Adliya organlari va muassasalari xodimlarining quyidagi yo'nalishlar bo'yicha nazariy bilimlarini oshirish, ko'nikmalarini rivojlantirish: Rim huquqi asoslari, predmeti va manbalari, Rim huquqida oilaviy huquqiy munosabatlar, Rim huquqida mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlar, Majburiyatlar va shartnomalar to'g'risida umumiy ta'limotlar. Vorislik huquqi.
IV. Adliya organlari va muassasalari xodimlarining bilim, ko'nikma va malakalariga (kompetentlik) qo'yiladigan talablar
Adliya organlari va muassasalari xodimlari o'z kasbiy faoliyatini tashkil etish uchun quyidagi bilim, ko'nikmalarga (kompetentlik) ega bo'lishi kerak: Adliya vazirligining asosiy vazifalari, ish uslubi va qadriyatlari haqida bilish; o'zi faoliyat yuritayotgan tarkibiy tuzilma faoliyatining asosiy vazifalari, yo'nalishlari va funksiyalari bo'yicha bilimlarga hamda vazifalarni samarali bajara olish; "Ochiq adliya" ("Open Justice") dasturining maqsad va vazifalarini bilish; o'zi faoliyat yuritayotgan tarkibiy tuzilma faoliyatidagi tizimli muammolarni aniqlay olish va ularni bartaraf eta olish; o'z xizmat vazifalarini samarali bajara olish; qonunlar va boshqa normativ-huquqiy hujjatlar ijrosini tashkil eta olish ko'nikmalariga ega bo'lish; murojaatlar bilan ishlash, ish yuritish va ijro intizomini ta'minlay olish; huquqiy targ'ibot va aholining huquqiy savodxonligini oshirishga doir faoliyatni amalga oshira olish; adliya organlari va muassasalari faoliyatida korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvini oldini olish bo'yicha zarur bilimlarni egallash; ma'muriy tartib-taomillar to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarini mazmun-mohiyatini bilish; o'z ish faoliyati samaradorligini oshirish uchun zamonaviy axborot texnologiyalari va "Elektron hukumat" tizimidan samarali foydalana olish; yuridik nutq, notiqlik va yozma nutq mahoratiga ega bo'lish; muloqot psixologiyasining adliya xodimlari faoliyatida o'rni va ahamiyati hamda jamoadagi konfliktli vaziyatlar, ularni bartaraf etish imkoniyatlari haqida bilimlarga ega bo'lish; nizolarni hal etish texnologiyalari borasida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.
IV. Kutilayotgan natijalar
Modulni o'zlashtirish tinglovchilarga Rim huquqi asoslari, predmeti va manbalari, Rim huquqida oilaviy huquqiy munosabatlar, Rim huquqida mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlar hamda majburiyatlar va shartnomalar to'g'risida umumiy ta'limotlar, vorislik huquqini o'rganishga zamin yaratadi.

MODULINING MAVZULAR REJASI

№	Mavzular nomi	O'quv mashg'uloti	Jami
Rim huquqida oilaviy munosabatlar, shartnomalar va vorislik			
1	Rim huquqi asoslari, predmeti va manbalari	2	2
2	Rim huquqida oilaviy huquqiy munosabatlar	2	2
3	Rim huquqida mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlar (dars mashg'ulotlari amaliyotga yo'naltirilgan zamonaviy shakllar —“aqliy hujumlar”, “keys stadi”, “jamoa bo'lib ishlash” va boshqa usullarni qo'llagan holda tashkil etiladi)	2	2
4	Majburiyatlar va shartnomalar to'g'risida umumiy ta'limotlar. Vorislik huquqi. (dars mashg'ulotlari amaliyotga yo'naltirilgan zamonaviy shakllar —“aqliy hujumlar”, “keys stadi”, “jamoa bo'lib ishlash” va boshqa usullarni qo'llagan holda tashkil etiladi)	2	2
	JAMI:	8	8

O'QUV MATERIALINING MAZMUNI

RIM HUQUQIDA OILAVIY MUNOSABATLAR, SHARTNOMALAR VA VORISLIK	
1-Mavzu: Rim huquqi asoslari, predmeti va manbalari	
Rim huquqi asoslari. Rim xususiy huquqi va uning predmeti. Rim xususiy huquqining manbalari.	
Manbalar: 1. Shamuxamedova Z. Rim xusudiy huquqi. T., 2010. 2. Кайнов, В. И. Римское право : учебник и практикум для вузов / В. И. Кайнов. — 3-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2026. — 178 с. — (Высшее образование). — ISBN 978-5-534-16123-6. — Текст : электронный // Образовательная платформа Юрайт [сайт]. — URL: https://urait.ru/bcode/586071. 3. Римское государство и право. Эпоха империи: Учебное пособие. — Санкт-Петербург, 2013. — 248 с. 4. Борисевич М. М. Римское гражданское право. М., 1995. 5. Римское частное право: Учебник / В.А. Краснокутский, И.Б. Новицкий, И.С. Перетерский и др.; под ред. И.Б. Новицкого, И.С. Перетерского. М.: Юрист, 2004. 6. Дигесты Юстиниана. М., 1984. 7. Дождев Д. В. Римское частное право. Учебник для ВУЗов. М., 1996. 8. Дождев Д. В. Основанийе защиты владения в Римском праве. М., 1996. 9. Римское частное право: учебник / под ред. Р. А. Курбанова. — Москва: Проспект, 2015. — 312 с. 10. ОМ Ленцевич 2023 Римское частное право: учебник / Д. В. Дождев. — 3-е изд., испр. и доп. — М.: Норма: Инфра-М, 2018. — 783 с. 2. Зайков, А. В. Римское 135 с. Internet resurslari 1. https://library-tsul.uz. 2. https://cyberleninka.ru.	
2-Mavzu: Rim huquqida oilaviy huquqiy munosabatlar	
Rim oilasi tushunchasi. Agnatlar va kognatlar. Nikoh tushunchasi. Er va xotinlar o'rtasidagi shaxsiy va mulkiy munosabatlar. Ota xukmronligi instituti. Vasiylik va homiylik.	
Manbalar: 1. Shamuxamedova Z. Rim xusudiy huquqi. T., 2010.	

2. V.R.Topildiyev. Rim xususiy huquqi: Darslik. – T., 2009.
3. Косарев А.И. Римское право. – М., 1986.
4. Бартошек Милан. Римское право. Понятия, термины, определения. М., 1989.
5. Новиский И.Б. Претерский И.С. Римское частное право. Учебник. М., “Юрист” 1999.
6. Черниловский З.М. Римское частное право. М., “Проспект” 2001.
7. Мухамедов Н. «Хориъи мамлакатлар davlati va huquqi tarixi» Т., “Adolat” 1999.
8. Дождев Д.В. Римское частное право. Учебник. М., “Юрист” 1996.

Internet resurslari:

1. <https://znanium.com/>.
2. <https://library-tsul.uz/>.

3-Mavzu: Rim huquqida mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlar

Ashyolar tushunchasi va turlari. Egalik qilish va uning tugatilishi. Egallashni himoya qilish. Mulk huquqi tushunchasi va turlari.

Manbalar:

1. Косарев А.И. Римское право. – М., 1986.
2. Бартошек Милан. Римское право. Понятия, термины, определения. М., 1989.
3. Новиский И.Б. Претерский И.С. Римское частное право. Учебник. М., “Юрист” 1999.
4. Черниловский З.М. Римское частное право. М., “Проспект” 2001.
5. Мухамедов Н. «Хориъи мамлакатлар davlati va huquqi tarixi» Т., “Adolat” 1999.
6. Дождев Д.В. Римское частное право. Учебник. М., “Юрист” 1996.

Internet resurslari:

1. <https://znanium.com/>.
2. <https://library-tsul.uz/>.

4-Mavzu: Majburiyatlar va shartnomalar to'g'risida umumiy ta'limotlar. Vorislik huquqi

Majburiyat tushunchasi va turlari. Shartnomalarning alohida turlari. Vorislik huquqi.

Manbalar:

1. Shamuxamedova Z. Rim xususiy huquqi. Т., 2010.
2. Бартошек Милан. Римское право. Понятия, термины, определения. М., 1989.
3. Бирюков Ю. М. Государство и право Древнего Рима. М., 1969.
4. Борисевич М. М. Римское гражданское право. М., 1995.
5. Галанза П. Н. Государство и право Древнего Рима. М., 1963.
6. Дигесты Юстиниана. М., 1984.
7. Дождев Д. В. Римское частное право. Учебник для ВУЗов. М., 1996.
8. Дождев Д. В. Основания защиты владения в Римском праве. М., 1996.
9. Римское частное право: учебник / под ред. Р. А. Курбанова. – Москва: Проспект, 2015. – 312 с.
10. ОМ Ленцевич 2023 Римское частное право: учебник / Д. В. Дождев. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Норма: Инфра-М, 2018. – 783 с. 2. Зайков, А. В. Римское 135 с.

Internet resurslari

1. <https://library-tsul.uz/>.
2. <https://cyberleninka.ru/>.